

ПЛАТФОРМА СТРАТЕГІЧНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ

Судові справи, які змінюють Україну

Видання друге

... звернулася до суду з позовом про стягнення школи, завданій пошкодженням майна, у розмірі моральної школи у розмірі 900 грн. 00 коп. Печерського районного суду м. Києва від 27.01.2009 без розгляду.
... у строки, встановлені ч. 1 ст. 199 ЦПК України щодо технічного запису судового засідання: у фонोगраму з іменем 20081111-141237 були вихарактеру від 17.12.2008 о 18 год. 55 хв.; у фонोगраму з іменем 20081203-101722 були вихарактеру від 27.01.2009 о 16 год. 41 хв.; у фонोगраму з іменем 20081203-111722 були вихарактеру від 27.01.2009 о 16 год. 41 хв.; у фонोगраму з іменем 20081203-111722 були три фонограми мають явні ознаки втручання п засідання о 22 год. 17 хв. 19.01.2009.
... етні зауваження на журнал судового засідання Кул м, шувши вказані зауваження, вивчив матеріали спр оскам із записом судових засідань вважаю под нними виходячи із наступного.
... МОЖЕТИ робочі копії фонограм, які приєднані в кілі хід судових засідань з розглядом даної шіпаль ніння на завинком невідповідність дати та часу их засідань датам та часу змінення цих файл
... орр - оселічне зобов'
... в с... 50000,00 гривень від вкладника та на ченаний договором, вважаю за можливе вид нними 526, 527, 1058-1061 Цивільного кодексо го кодексу України,

наказую:

наказ.
... риства з обмеженою відповідальністю «... Київ, бульвар... 26, розрах... ГУ по місту Києву та Київській області, М... з №35482036, НВ №216341, І.П.Н. 1935... ї за адресою: 03058, місто Київ, вулиця... 26, виданий Жовтневим РУГУ МВС Україн... р 1402814461, грошові кошти за... від 03 листопада 2008 року у сумі 50000 (... може бути пред'явлений до виконання пр...

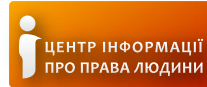
...бирає законної сили протягом трьох днів п... ння судового наказу та підлягає виконанн... нь у порядку, встановленому законом.
... ння судового наказу може бути подано пр...
...
...
Чалий С. Я.
... господарськими будівлв Глибочького району Ч... 321082700: 01: 003: 009... І. В... ої області.
... нути Свєстуна Р.С. пор... мніпулятором А4 Те... я в режимно-тасмій...
... о в особливо важливих с... Свєстуна Р.С. з посади, п... ка обласна стоматологіч... ція протягом 15-ти діб д... й міськрайонний суд з дв...
... 22.03.2009

Видання стало можливим:

завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках проекту «Права людини в дії», який імплементується Українською Гельсінською спілкою з прав людини;

а також проекту «Створення платформи стратегічного судового захисту в Україні», який Українська Гельсінська спілка з прав людини реалізує спільно з Центром інформації про права людини за підтримки Міністерства закордонних справ Данії та Програми розвитку ООН в Україні.

Автор тексту: Тетяна Печончик

Метою цієї публікації є поширення інформації про стратегічні судові справи як один із ефективних інструментів правозахисту. У виданні зібрано 15 стратегічних судових справ, які піднімають питання системного порушення прав людини, що можуть бути спричинені як недоліками законодавчого характеру, так і вадами адміністративної або судової практики. Збірка підготовлена в науково-популярному стилі і розрахована на широке коло читачів.

Погляди та висновки, висловлені в цій публікації, належать колективу авторів та можуть не відображати позицію Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду Сполучених Штатів, Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку ООН в Україні та інших агенцій ООН.

ЗМІСТ

Замість передмови	3
Громадянські права	7
Тимошенко та інші проти України: працівники авіакомпанії відстояли право на страйк.....	8
Дніпропетровський Євромайдан: по 50 тисяч компенсації незаконно затриманим.....	9
Коваленко проти Верховної Ради: відкрито доступ до майнових декларацій народних депутатів.....	11
Справа Аліси Рубан: громадяни отримали можливість вільно відвідувати засідання парламенту.....	12
Справа дніпропетровських лікарів: півмільйона компенсації через зараження ВІЛ-інфекцією.....	14
Кримінальна юстиція	15
Справа харківських селян: вісім років на прив'язі.....	16
Руденко проти України: рік незаконного перебування у психлікарні.....	17
Справа сирійського біженця: прецедент для українських судів.....	18
Стоп провокаціям міліціонерів: виправдувальний вирок у справі про наркотики.....	20
Майнові та соціальні права	21
Будченко проти України: шахтар у Страсбурзі добився компенсації витрат на комунальні послуги.....	22
Кияни проти Київради: суд повернув містянам п'ять гектарів парку.....	23

Перемога над монополістом: Укрзалізницю вперше переміг у суді пасажир.....	24
Екологія та захист довкілля.....	27
Екологи проти Мінприроди: більше тисячі висновків екологічних експертиз стали публічними	28
Екологи проти Міносвіти: як врятували заповідник «Розточчя».....	29
Справа про введення дисципліни «Екологічна етика» в навчальних закладах	31

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Валерія Лутковська,
Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини

Із виникненням та розвитком держави суд повинен стати тим органом публічної влади, який дієво захищає права та свободи людини і громадянина та неупереджено виступає арбітром між органами публічної влади та громадянським суспільством, між державою та людиною.

Судові рішення в конкретних справах є одним із дієвих інструментів формування правової політики держави та врегулювання правовідносин у суспільстві. Викладені в них відповідні правові позиції заповнюють собою недоліки законодавства, запроваджуючи принцип юридичної визначеності в повсякденну реальність.

Впевнена, що рішення, опубліковані у цій збірці, стануть тими орієнтирами, що сприятимуть якісному формуванню державної правової політики.

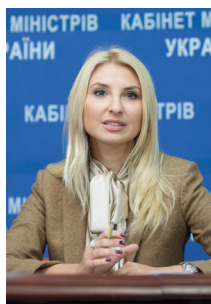
Станіслав Шевчук,
суддя Конституційного
Суду України

Революція Гідності нарешті створила українську політичну націю, що об'єднана спільним баченням розвитку України, де органи державної влади діють у межах своїх повноважень, жодна з гілок влади не намагається узурпувати всю повноту державної влади, а головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав людини і основних свобод. Створено передумови надання положенням Конституції України того первісного та юридичного значення, що повинно позначитися процесом переходу від пафосного вшанування чергової річниці її прийняття до розуміння Конституції як юридичного документу, що безпосередньо застосовується у судах. Тому судовий захист прав людини має бути суттєво покращений.

Для того, щоб ключова формула частини третьої статті 8 Конституції України була реалізована на практиці, необхідно вивчати рішення Європейського суду з прав

людини, у яких розкривається природа фундаментальних прав та свобод у контексті правозастосування. Ці рішення не можуть розглядатися як такі, що відірвані від реалій правової системи України, бо вони ґрунтуються на конституційній правовій традиції країн-членів Ради Європи. Саме практика ЄСПЛ та найбільш важливі його рішення по українських справах повинні надати українським суддям той потужний правовий та методологічний інструментарій, що дозволить захищати ці права та свободи від будь-якого акту держави, що їх порушує.

Сподіваюсь, що ця збірка буде слугувати дороговказом до європеїзації правової системи України.

Наталія Севост'янова,
перший заступник Міністра
юстиції України

Належний рівень захисту прав людини у демократичному суспільстві вимагає існування незалежного і безстороннього суду, здатного забезпечити справедливий і публічний судовий розгляд, особливо і перш за все у справах про оскарження діяльності органів державної влади.

Зважаючи на існування в Україні констатованої Європейським судом з прав людини системної проблеми порушення права на справедливий суд, гарантованого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, поширення позитивної судової практики серед усіх категорій правників є надзвичайно важливим, оскільки сприяє впровадженню європейських стандартів і цінностей на усіх рівнях правозастосування. Саме тому цю публікацію, яка пропонується широкому колу читачів, можна впевнено назвати своєрідним «орієнтиром» для проведення реформ в Україні, засобом, який допоможе культивувати не тільки ефективну систему змагального судочинства, але й новий рівень правосвідомості і мислення.

Я дякую авторам за виконану роботу та, перш за все, за чудову ідею, і запрошую всіх читачів до використання публікації і поширення найкращої практики.

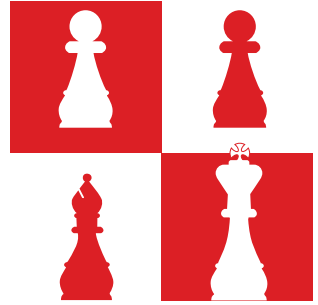

Юлія Щербініна,
старший програмний менеджер
Програми розвитку
ООН в Україні

Стратегічний судовий захист - це, без сумніву, важливий інструмент здійснення системних реформ в інтересах суспільства. «Пробні» або «стратегічні» справи сприяють більш ефективному застосуванню існуючих законів та підзаконних актів, виконанню державою своїх зобов'язань, особливо по відношенню до вразливих груп населення, та можуть стати каталізаторами відновлення довіри до правосуддя у країні.

Проте судові перемоги – не панацея. Вони лише початок шляху. Юристи, які спеціалізуються на захисті суспільного інтересу, знають, що вони беруть участь у битвах, які здавалося б, давно закінчені. У битвах, які виходять далеко за межі зали судового засідання... Іншими словами, нереалістично очікувати повної перемоги в результаті одного судового рішення, якщо робота в суді не поєднувалася з лобіюванням, кампаніями по залученню підтримки населення, постійним моніторингом та просвітницькою роботою.

Тільки привертаючи увагу суспільства, підвищуючи рівень усвідомлення та ініціюючи суспільний діалог щодо тієї чи іншої системної проблеми, стратегічний судовий захист має потенціал змінювати на краще практику, закон та суспільство в цілому.

ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Тимошенко та інші проти України: працівники авіакомпанії відстояли право на страйк

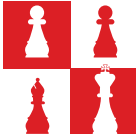
Організація: Українська Гельсінська спілка з прав людини

Адвокат у справі: Оксана Чугаєнко, Ольга Коробко

Рішення ухвалено: 2 жовтня 2014 року

Справу вирішено: на міжнародному рівні

Порушені права: право на свободу зібрань та об'єднань

Справа стосується заборони страйкувати співробітникам авіакомпанії «Аеросвіт».

У вересні 2011 року представники екіпажів «Аеросвіту», включаючи п'ятьох тодішніх співробітників авіакомпанії, прийняли рішення про проведення страйку, щоб вирішити трудовий спір з керівництвом компанії. У співробітників на той час було чимало претензій до роботодавця, включаючи розмір заробітної плати, соціальних виплат та питання безпеки.

Страйковий комітет заздалегідь попередив про страйк, однак авіакомпанія звернулася до суду з вимогою визнати проведення страйку незаконним. Авіаперевізник домігся судового рішення, яке заборонило співробітникам проводити акцію, посилаючись на те, що страйк пілотів суперечить законам України. Суди вищого рівня підтвердили це рішення.

В Україні існують два законодавчі акти, які регулюють право на страйк працівників транспортної галузі. Один з них – закон «Про транспорт» – забороняє працівникам авіації страйкувати, інший – «Про порядок вирішення колективних трудових спорів» – не містить такої заборони. Вітчизняні судді скористалися тим, що забороняє.

Так працівників «Аеросвіту» позбавили права на протест. Виявилось, що працівники авіації не можуть виходити на страйк у захист своїх трудових прав, навіть у зв'язку з тривалою заборгованістю по виплаті заробітної плати, неналежними умовами роботи тощо.

Справа була направлена до Європейського суду з прав людини, який знайшов порушення статті 11 (свобода мирних зібрань та об'єднань) Європейської конвенції з прав людини і постановив виплатити позивачам 20 тисяч євро.

Європейський суд визначив, що законодавство, яке регулює проведення страйків в Україні, нечітке, непрозоре і, відповідно, неякісне. Власне, це законодавство і дозволило обмежити право на страйк працівників транспортних підприємств, як це мало місце в цій справі.

Відтепер українські авіакомпанії та працівники транспортної галузі (як-то «Укрзалізниця») отримали можливість боротися за свої трудові права і страйкувати. Крім усього іншого, це рішення допоможе транспортникам з інших країн Ради Європи відстоювати своє право на страйк.

Справа підтримувалася Фондом стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини. Активну участь у справі взяли адвокати компанії Counselors.

Також варто додати, що на захист права на страйк українських авіаторів вступилася Міжнародна організація «Європейська конфедерація профспілок» та національні профспілки (Конфедерація вільних профспілок України). Вони надіслали до Страсбургу ґрунтовний аналіз міжнародного законодавства, яке регулює право на страйки.

Дніпропетровський Євромайдан: по 50 тисяч компенсації незаконно затриманим

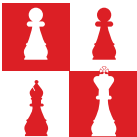
Організація: Харківська правозахисна група, Адвокатське об'єднання «Погосян, Томчук і партнери»

Адвокат у справі: Віталій Погосян

Рішення ухвалено: листопад 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на свободу мирних зібрань, право на свободу та особисту недоторканість

Взимку 2013-2014 років по всій Україні відбувалися мирні акції протесту, відомі як Євромайдан. Одна із таких акцій проходила у Дніпропетровську на площі перед облдержадміністрацією.

26 січня дніпропетровські євромайданівці вийшли, аби продемонструвати свою незгоду щодо непідписання Угоди про Асоціацію з Євросоюзом та іншими подіями, які відбулися в Україні: побиттям мирних протестувальників на Майдані Незалежності у Києві та вбивством мешканця Дніпропетровської області Сергія Нігояна, похорон якого відбувся в той же день.

В приміщенні ОДА за спинами міліціонерів знаходилися озброєні державними лопатами «тітушки», які почали провокувати мирних протестувальників. Використовуючи вогнепальну зброю, «тітушки» напали на мирних громадян та журналістів.

Крім того, мітингувальників у п'ятнадцятиградусний мороз поливали з пожежного шлангу.

Частина євромайданівців затримали. Людей хапали просто на вулиці без усякого приводу. Протягом ночі з 26 на 27 січня 2014 року слідчі судді Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська М. Бібік та М. Решетнік винесли ухвали про застосування до затриманих запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком на 60 днів, тобто до 27 березня 2014 року.

Через деякий час, зусиллями адвокатів АО «Погосян, Томчук і партнери», які захищали 14 затриманих біля ОДА, запобіжний захід було змінено на альтернативний, не пов'язаний із триманням під вартою. А 19 та 20 лютого 2014 року Бабушкінський районний суд м. Дніпропетровська виніс ухвалу про звільнення затриманих від кримінальної відповідальності на підставі т. зв. «закону про амністію».

Адвокати не погодилися із закриттям провадження за nereабілітуючими обставинами, підготували та направили до апеляційного суду нові скарги. Справа пішла по колу.

Остаточо ця «епопея» завершилась у травні 2014 року, коли прокуратура нарешті закрила кримінальне провадження через відсутність складу злочину.

Одразу після цього на підставі Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» правозахисники звернулися з відповідними позовами до суду з вимогами про стягнення моральної шкоди у розмірі 100 000 грн. по кожному із незаконно затриманих. Всього було подано 11 таких позовів.

У листопаді 2014 року суд виніс рішення по 10 особах: їм постановили виплатити моральну шкоду в розмірі 50 000 грн., і ще по одній людині – 40 000 грн.

Це дуже важливі рішення як із погляду судової практики по такій категорії справ, так і для підняття духу в осіб, яких незаконно затримували під час Революції Гідності.

Кожен громадянин повинен знати: якщо його незаконно затримали, проводили досудове розслідування, а потім виправдали, він має право на компенсацію моральної шкоди. А кожна посадова особа, яка незаконно затримує чи вчиняє інші незаконні дії щодо особи, буде нести відповідальність згідно із діючим законодавством.

Коваленко проти Верховної Ради: відкрито доступ до майнових декларацій народних депутатів

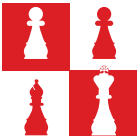
Організація: Інститут Медіа Права

Адвокати у справі: Тетяна Олексіук, Віта Володовська

Рішення ухвалено: 13 травня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на свободу вираження поглядів, право на доступ до інформації

У 2011 році було прийнято закон «Про засади протидії та запобігання корупції». Він зобов'язував високопосадовців кожного року оприлюднювати відомості з їхніх майнових декларацій за попередній рік на офіційних сайтах органів державної влади або у їхніх періодичних виданнях.

Проте ці вимоги не виконувалися, а громадськість не змогла отримати доступ до декларацій всіх народних депутатів ні в 2011, ні в 2012, ні навіть у 2013 році. Так, за даними Громадського руху «Чесно», у 2012 році було опубліковано близько 100 декларацій, а в 2013-му – тільки 205 із 450.

Отримати доступ до декларацій депутатів не вдавалося і через інформаційні запити. У порушення закону «Про доступ до публічної інформації», апарат Верховної Ради відмовляв у наданні такої інформації, посилаючись на відсутність згоди народних депутатів. Аналогічної позиції дотримувалися і адміністративні суди.

Втім, Інститут Медіа Права не здавався і продовжував кампанію щодо забезпечення доступу до декларацій народних обранців. У грудні 2013 року правники підтримали судову справу Оксани Коваленко. Журналістка отримала відмову на свій запит із проханням повідомити, де оприлюднена декларація тодішнього нардепа Олександра Єфремова.

Окружний адміністративний суд відмовив у задоволенні позовних вимог, мотивуючи це тим, що оприлюднення даних із декларації народного депутата може здійснюватися виключно за його згодою. При цьому окружний адмінсуд посилався на рішення інших судів, які допустили аналогічні системні помилки в тлумаченні інформаційного законодавства.

Врешті-решт у травні 2014 року Київський апеляційний адміністративний суд визнав, що відмова Апарату Верховної Ради надати інформацію про оприлюднення декларації Олександра Єфремова є неправомірною. Суд наголосив, що жоден законодавчий акт не передбачає необхідності брати згоду у народного депутата, щоб оприлюднити відомості з його декларації.

Логічною крапкою у справі стала відмова Вищого адміністративного суду України переглядати рішення апеляційного суду за касаційною скаргою представника парламенту.

Невдовзі Інститут Медіа Права забезпечив юридичний супровід у ще одній справі щодо надання декларацій нардепів за запитом інформаційного агентства «Українські новини». Під час цього судового розгляду Апарат Верховної Ради погодився добровільно виконати позовні вимоги і надав позивачу усю необхідну інформацію.

Судове рішення у справі Оксани Коваленко важливе, бо воно стало поштовхом до реального втілення норм щодо прозорості статків народних обранців. Так, на початку травня 2014 року на офіційному сайті Верховної Ради було оприлюднено відомості із декларацій лише 57 народних депутатів. У результаті прийнятого судового рішення і громадського тиску 13 серпня 2014 року спікер парламенту Олександр Турчинов доручив Апарату Верховної Ради оприлюднити на сайті відомості з декларацій усіх депутатів. Уже в жовтні всі ці декларації були розміщені на сайті.

Таким чином, зокрема, завдяки цій стратегічній судовій справі громадяни отримали можливість краще знайомитися з інформацією про своїх представників у владі, оцінити їхню фінансову прозорість та зробити усвідомлений політичний вибір на позачергових виборах до парламенту.

Справа Аліси Рубан: громадяни отримали можливість вільно відвідувати засідання парламенту

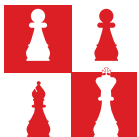
Організація: Інститут Медіа Права

Адвокати у справі: Тетяна Олексюк, Віта Володовська

Рішення ухвалено: 10 грудня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на свободу вираження поглядів, право на доступ до інформації

У березні 2014 року Верховна Рада України прийняла закон, який передбачав право будь-якої особи вільно відвідувати відкриті пленарні засідання парламенту. Водночас, порядок реалізації цього права мав визначатись додатково

розпорядженням голови Верховної Ради України. Однак за півроку дії закону відповідний документ так і не був затверджений, а громадяни і далі були обмежені в можливостях відвідувати парламент та отримувати об'єктивну інформацію про діяльність їхніх представників у владі.

На початку жовтня 2014 року Інститут Медіа Права разом з редактором ресурсу «Доступ до правди» Алісою Рубан ініціювали судову справу. Вирішили оскаржити бездіяльність голови Верховної Ради Олександра Турчинова, що призвела до порушення права на вільне відвідування відкритих засідань Верховної Ради.

Розгляд судової справи був призначений на 28 жовтня 2014 року, але в подальшому декілька разів відкладався. Проте вже 27 жовтня 2014 року, в переддень призначеного судового засідання, відповідач підписав розпорядження «Про порядок доступу осіб до відкритих пленарних засідань Верховної Ради України» № 694.

Хоча зазначений документ був оприлюднений зі значним запізненням, а його положення почали виконуватись лише після затвердження календарного плану засідань Верховної Ради 8 скликання, результатом ініційованої судової справи стало реальне втілення вимог Конституції України та регламенту Верховної Ради про відкритість вищого органу законодавчої влади.

У зв'язку з тим, що голова Верховної Ради України добровільно виконав позовні вимоги, провадження у справі було припинене за заявою позивачки.

Тепер будь-яка особа може вільно потрапити на відкрите пленарне засідання парламенту, пройшовши нескладну процедуру попередньої реєстрації.

Присутність громадськості на засіданнях парламенту може посприяти кращому усвідомленню громадянами ухвалених Верховною Радою України рішень з важливих питань та розгортанню суспільних дискусій щодо їх легітимності, відповідності інтересам суспільства, недолікам та проблемам виконання законів тощо.

В той же час, така відкритість може слугувати додатковим стимулом для дотримання народними депутатами встановлених парламентських процедур та запобігати порушенню народними обранцями вимог законодавства.

Справа дніпропетровських лікарів: півмільйона компенсації через зараження ВІЛ-інфекцією

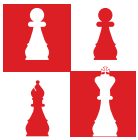
Організація: Харківська правозахисна група

Адвокат у справі: Олег Несінов

Рішення ухвалено: 23 травня 2013 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на охорону здоров'я, на розумний строк розгляду справи, на ефективний засіб правового захисту

В 1997 році у Дніпропетровській дитячій клінічній лікарні №3 у відділенні патології новонароджених через лікарську помилку щойно народжене немовля заразили ВІЛ-інфекцією. Втім, це виявилось тільки через рік. Батьки інфікованої дитини пройшли обстеження, але антитіла до вірусу у них не виявили.

Доведення вини лікарні тривало майже 15 років.

Встановили, що ймовірним джерелом інфекції стала інша дитина, яка проходила в той час аналогічні процедури в лікарні. За висновком комісії управління охорони здоров'я, інфікування могло відбутися лише перинатальним шляхом, а причиною стало порушення медсестрами правил проведення маніпуляцій.

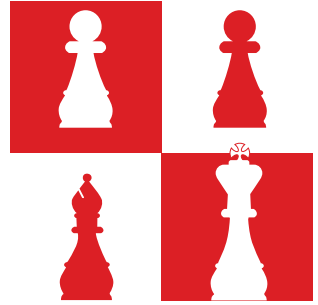
Порушена кримінальна справа за ст. 130 Кримінального кодексу України не призвела до встановлення винних осіб, але встановила факт порушення своїх обов'язків співробітниками лікарні. Лише після цього було подано цивільний позов поза межами кримінального провадження. Інтереси дівчинки захищав юрист Олег Несінов.

Зараз дитині 16 років, і, нарешті після дуже тривалої боротьби 23 травня 2013 року апеляційний суд Дніпропетровської області ухвалив безпрецедентне рішення - стягнути з лікарні 500 тисяч гривень для компенсації моральної шкоди.

Але перед тим була довга історія судової боротьби. Спочатку перша і апеляційна інстанція відмовили в задоволенні позову. Касаційна інстанція скасувала ці рішення та повернула справу на новий розгляд.

В листопаді 2012 року суд першої інстанції задовольнив позов на суму 130 тисяч гривень. Лікарня подала на апеляцію і вислала на суд цілу делегацію своїх представників, що, втім, на суд не вплинуло. Апеляційний суд збільшив суму компенсації до півмільйона гривень.

Ця справа стала показовою щодо того, як складні медичні справи можуть бути виграшними в суді. Вона стала для судів орієнтиром щодо розміру відшкодування та додала судам впевненості при винесенні рішень проти лікарів та лікарень.

КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ

Справа харківських селян: вісім років на прив'язі

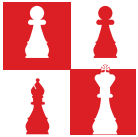
Організація: Чугуївська правозахисна група

Адвокат у справі: Роман Лихачов

Рішення ухвалено: 30 жовтня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на свободу пересування

Вісім років на підписці про невиїзд змушені були провести троє мешканців Шевченківського району Харківської області. І все – з вини місцевих правоохоронних органів, які роками вели розслідування і не надто переймалися тим, що люди, як кріпаки, весь цей час не могли виїхати за межі свого села.

Ця справа почалася ще у 2004 році, коли слідчий відділ харківської обласної прокуратури порушив кримінальну справу за фактом нібито «розтрати і привласнення ввіреного чужого майна» службовими особами СП «Шевченківське». Незабаром відносно трьох керівників цього підприємства обрали запобіжний захід – підписку про невиїзд.

Справу розслідували шість років, але вину обвинувачених так і не змогли довести. За цей час стан здоров'я вже немолодих людей різко погіршився. Їхні життєві плани та соціальні зв'язки було зруйновано. Прості речі – наприклад, поїхати до іншого міста на день народження, весілля чи поминки до рідних і близьких – їм були недосяжні. Мало того, через порушення кримінальної справи всі троє керівників СП «Шевченківське» були змушені звільнитися, а підприємство швидко перейшло в інші руки.

І лише у 2010 році начальник слідчого відділу Шевченківського РВ ГУМВС України в Харківській області виніс постанову про закриття кримінальної справи за недоведеністю вини обвинувачених у скоєнні злочину та за відсутністю складу злочину. Правда, повідомити цю радісну звістку людям, які понад шість років знаходилися під дамоклевим мечем вітчизняних «органів», ніхто так і не спромігся.

Починаючи з 2010 року, обвинувачені неодноразово зверталися з письмовими запитамми щодо стану досудового слідства у кримінальній справі, проте чіткої відповіді їм ніхто не міг надати. Проїшло ще два роки – і лише у 2013 році люди отримали відповідь від прокуратури Харківської області про закриття кримінальної справи.

Фактично невинні люди знаходилися у статусі обвинувачених та були обмежені у свободі пересування більше 6 років юридично та понад 8 ро-

ків – фактично. Вони звернулися з цивільним позовом до правоохоронних органів, що порушили їх право на свободу пересування.

Відстоювати права та законні інтереси шевченківців у суді на принципах *pro bono* взявся адвокат, голова Чугуївської правозахисної групи та член Харківської правозахисної групи Роман Лихачов. 8 квітня 2014 року Апеляційний суд Харківської області у відкритому розгляді цієї резонансної справи задовольнив позовні вимоги частково та постановив сплатити кожному постраждалому від недолугих дій правоохоронців по 15 тис. грн. З огляду на те, що сума відшкодування, призначеного судом, була значно меншою від тої, що вимагали позивачі згідно з законодавством, Роман Лихачов подав від їх імені касаційну скаргу. Суд касаційної інстанції погодився з його доводами та знову відправив справу на перегляд до Апеляційного суду Харківської області. Останній, своїм рішенням від 30 жовтня 2014 року, присудив на відшкодування моральної шкоди по 93 800 грн. кожному (за рахунок коштів Державного бюджету України).

Це рішення доводить, що у судовому порядку навіть в рамках національного законодавства можна добитися справедливості і домогтися відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів.

Руденко проти України: рік незаконного перебування у психлікарні

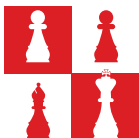
Організація: Українська Гельсінська спілка з прав людини

Адвокат у справі: Михайло Таракхало

Рішення ухвалено: 17 квітня 2014 року

Справу вирішено: на міжнародному рівні

Порушені права: право на свободу та особисту недоторканість

Справа стосується незаконного приміщення і утримання в психіатричній лікарні.

Анатолій Руденко - мешканець Кривого Рогу. У 2005-2006 роках він заснував місцеву громадську організацію, а також декілька газет. У 2007-2008 роках прокуратура порушила щодо Руденка кілька кримінальних справ - за підозрою у блокуванні роботи газопроводу і за підозрою у здирництві.

Лікарі дніпропетровської психіатричної лікарні визнали Анатолія Руденка психічно хворим і направили його на примусове лікування. Однак попередній висновок за підписом цих же лікарів свідчив, що чоловік не потребує примусового лікування. Ніяких аргументів, чому рекомендації по одній і тій же людині протягом короткого часу настільки різняться, медики не надали.

Він майже рік провів у психіатричній лікарні, не маючи можливості оскаржити своє перебування там або провести незалежну експертизу.

Виписавшись із психлікарні, Анатолій Руденко звернувся за незалежною експертизою, і медики встановили, що він не потребував примусового лікування.

Європейський суд з прав людини у цій справі визнав порушення Україною права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Європейської конвенції з прав людини), а також вказав, що «в Україні людина практично не має шансів оскаржити насильницьку госпіталізацію в психіатричну лікарню».

Суд у Страсбузрі визнав, що законодавство України не є ефективним в частині, що стосується прав осіб, визнаних психічнохворими.

Це рішення має стати поштовхом для України щодо проведення значних реформ у сфері захисту прав осіб, визнаних психічнохворими. Зокрема, наразі очікується рішення Конституційного суду, що стосуватиметься низки існуючих проблем у сфері психіатрії та прав людини в Україні.

Справа сирійського біженця: прецедент для українських судів

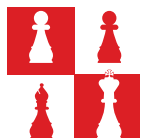
Організація: Всеукраїнська благодійна організація «Право на захист» (Представництво ХАЙЕС Інк. в Києві з 2003 по 2013 рік)

Адвокат у справі: Катерина Галенко

Рішення ухвалено: 20 жовтня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на свободу та особисту недоторканність

Справа стосується затримання особи у пунктах пропуску іноземців, в тому числі і шукачів притулку, із подальшим видворенням цієї особи за межі України.

Через громадянську війну у Сирії алавіт (шиїтська релігій-

на група) мобілізаційного віку з сирійського міста Тартус на початку 2013 року виїхав із країни, побоюючись за власну безпеку. Деякий час проживши в Туреччині, Кіпрі та Лівані, він вирішив просити міжнародного захисту згідно з Женевською конвенцією 1951 року, а для цього йому треба було переїхати в країну, яка підписала цю конвенцію. Україну він вибрав як країну, де живуть його друзі та партнери його брата по бізнесу, тож через них він отримав запрошення.

Прилетівши до Борисполя прямим рейсом з Бейруту 21 січня 2014 року, він зіштовхнувся з тим, що його як «особу сирійської національності» перевели на другу лінію паспортного контролю. Після інтерв'ю українською та рудиментарною англійською, з якого сирієць нічого не зрозумів, йому заборонили в'їзд в Україну. Не зважаючи на те, що в нього було запрошення, дійсна віза та підстави просити притулок. Рішення видали українською мовою, не було перекладача і правової допомоги.

Сім діб сирійця тримали в транзитній зоні аеропорту під постійною охороною і хотіли відправити назад до Бейруту. Йому не були забезпечені навіть мінімальні гігієнічні умови, не можна було помитися чи перевдягнутися, не було спального місця, не було їжі та питної води, а також доступу до правової допомоги. Крім того, у сирійця не приймали заяву про визнання його біженцем.

Чоловіка звільнили тільки після переговорів із представництвом Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Він подав заяву про визнання його біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. А юристи оскаржили рішення про заборону в'їзду та незаконне і свавільне затримання в пункті пропуску.

Суд першої інстанції визнав, що рішення про заборону в'їзду було необґрунтованим та підлягає скасуванню. Суд дійшов до висновку про те, що утримання позивача в транзитній зоні аеропорту «Бориспіль» з 22 по 28 січня 2014 року було фактичним позбавленням волі в розумінні статті 5 Європейської конвенції з прав людини (право на свободу та особисту недоторканність). Суд апеляційної інстанції залишив це рішення без змін.

Ця справа є важливою, бо в ній суд вперше визнав порушення статті 5 Європейської конвенції – щодо затримання мігрантів у пунктах пропуску на територію України. Наразі розглядаються інші подібні справи, і українські суди використовують це рішення як приклад національної судової практики прямого застосування Конвенції.

Стоп провокаціям міліціонерів: виправдувальний вирок у справі про наркотики

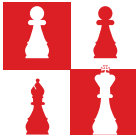
Організація: Харківська правозахисна група

Адвокат у справі: Ігор Скалько

Рішення ухвалено: серпень 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на справедливий суд

Громадянина Н. звинуватили у збуті наркотичного засобу (канабісу). Підставою для обвинувачення була провокація злочину з боку правоохоронних органів.

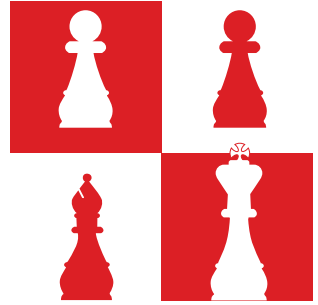
Матеріали, зібрані досудовим слідством, свідчать, що Н. не займався збутом наркотиків, він лише їх вживав і зберігав трохи для власних потреб. Але його знайомий Петров, співпрацюючи з міліцією, попросив продати йому частину наркотиків, оскільки у нього нібито був стан абстиненції, і йому було дуже потрібно прийняти дозу. Петров декілька разів просив, наполягав на зустрічі, і зрештою Н. продав йому частину власного запасу наркотичної речовини.

Для провокації вчинення громадянином Н. злочину міліція через підставних осіб фактично сприяла вчиненню злочину та чинила тиск на закупників і на обвинуваченого для вчинення ним злочину.

Районний суд, розглянувши кримінальну справу стосовно Н., визнав, що міліція збирала докази з порушенням чинного законодавства та міжнародних норм. Так, у статті 6 Європейської конвенції сказано: «Кожен має право на справедливий ... розгляд його справи ...». Загальний зміст цього принципу зводиться до того, що суспільні інтереси не можуть виправдовувати використання доказів, що отримані внаслідок провокації правоохоронних органів (див. справи «Веселов та інші проти Росії», «Банніков проти Росії», «Раманаускас проти Литви»). Відповідно до практики Європейського суду з прав людини, такі докази слід визнавати недопустимими.

У серпні 2014 року Н. було виправдано. У вирокі суд прямо послався на вигоди Європейської конвенції з прав людини та практику Європейського суду з прав людини, а саме: неприпустимість використання доказів, отриманих в результаті провокацій правоохоронних органів.

За словами правника Ігоря Скалька, отримання виправдувального вироку в Україні у справі про наркотики можна порівняти хіба що з підкоренням Евересту - украй важко здійснити сходження і мало шансів, що це може повторитися. Втім, ця справа є знаковою не тільки тому, що є яскравим прикладом того, як імплементуються норми Європейської конвенції у правозастосовну практику в Україні. Адже виправдувальні вирокі досі залишаються дуже рідкісними в українському кримінальному судочинстві.

МАЙНОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРАВА

Будченко проти України: шахтар у Страсбурзі добився компенсації витрат на комунальні послуги

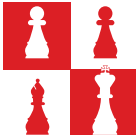
Організація: Українська Гельсінська спілка з прав людини

Адвокат у справі: Михайло Тарахало

Рішення ухвалено: 24 квітня 2014 року

Справу вирішено: на міжнародному рівні

Порушені права: право власності

Володимир Будченко 13 років пропрацював шахтарем. Через це, згідно із законодавством, мав пільгу на оплату комунальних послуг.

Зокрема, у статті 43 Закону «Про підвищення престижності шахтарської праці» зазначено: працівники, що працювали на важких роботах і роботах з небезпечними чи шкідливими умовами праці більше 10 років, мають право на компенсацію за оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла.

Втім, виникли проблеми з виконання цієї норми. Сьогодні зазначена компенсація видається лише тим гірникам, які мають пічне опалення, у вигляді вугілля. Проте таких на сході та заході України виявилось не так вже й багато. Адже більшість шахтарів проживають у будинках, які мають центральне опалення або інший непічний обігрів. Тому вони й вимагали від держави грошової компенсації за оплату комунальних послуг. Але чиновники, посилаючись на відсутність механізмів виконання ст. 43 Закону «Про підвищення престижності шахтарської праці», відмовляли їм у цьому.

У квітні 2003 року Володимир Будченко подав позов до суду. Через рік суд визнав, що позивач має право на звільнення від плати за електроенергію і газ, але вказав, що не існує правового механізму для реалізації розрахунків та фінансування таких виплат, передбачених законом. Тому, спираючись, зокрема, на ст. 1 Протоколу №1 Конвенції (захист власності), заявник звернувся із заявою до Європейського суду з прав людини.

У 2014 році страсбурзький суд визнав наявність порушень та зобов'язав державу сплатити Володимирові Будченку компенсацію в розмірі 2065 євро.

Це рішення має стати поштовхом для внесення змін до українського законодавства в відповідній частині, адже описана проблема стосується великої кількості шахтарів.

Кияни проти Київради: суд повернув містянам п'ять гектарів парку

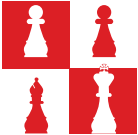
Організація: Адвокатська компанія «Правочин»

Адвокат у справі: Роман Титикало

Рішення ухвалено: 19 грудня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: майнові та соціальні права

У 2006 році Київська міська рада на чолі з Леонідом Черновецьким прийняла рішення про вилучення земельної ділянки рекреаційного призначення по вул. Львівській, 15 у Святошинському районі Києва. Цільове призначення землі змінили і передали її для будівництва житлово-офісних приміщень.

Це рішення було прийняте з грубими порушеннями встановленої процедури: без попереднього громадського обговорення та без отримання всіх передбачених законодавством погоджень. Відтак киян позбавили паркової зони, розміщеної посеред житлових кварталів Святошинського району столиці.

Справа ускладнювалася тим, що формально земельна ділянка була виділена Головному управлінню розвідки Міністерства оборони України для будівництва квартир військовослужбовцям. Однак одразу після прийнятого рішення цей державний орган уклав інвестиційний договір із приватною будівельною компанією, яка належала одному з олігархів. Існували обґрунтовані підозри, що квартири в новобудовах ніколи не були б виділені військовослужбовцям, в кращому випадку їм би виділили декілька квартир в інших будинках, розташованих у віддалених районах столиці або містах-супутниках.

Окружний адміністративний суд Києва відмовив у задоволенні позову киян на захист парку. Те, що киян позбавили місця відпочинку, а також допущені порушення при зміні цільового призначення землі взагалі залишилися поза увагою суду першої інстанції.

Справа пішла до суду апеляційної інстанції. При цьому на боці відповідача – Київської міської ради – також виступали залучені до участі в справі Головне управління розвідки Міністерства оборони України, Міністерство оборони України, військова прокуратура та компанія-забудовник.

Зрештою громадяни змогли переконати Київський апеляційний адміністративний суд не тільки в тому, що вони як мешканці прилеглих до місця забудови будинків мають право на позов, але і що рішення про виділення

земельної ділянки було прийняте з численними порушеннями Земельного кодексу України, містобудівного законодавства, а також без дотримання процедур, встановлених у тому числі самою Київською міською радою.

Ця справа має важливе значення. Не дивлячись на те, що після зміни політичної еліти судові рішення, якими скасовуються рішення Київради епохи Леоніда Черновецького про виділення земельних ділянок, є непоодинокими, однак особливістю цієї справи та її відмінністю від інших є те, що позивачами в ній виступили звичайні громадяни (тоді як в інших позовах заявлялися державними органами, як правило, прокуратурою).

Крім того, цінність перемоги також полягає в тому, що міській громаді повернуто 5 гектарів парку - земель «рекреаційного призначення». А для міста важливо, що було зупинено обладнання з отримання землі на вкрай невідгідних для міського бюджету умовах.

Перемога над монополістом: Укрзалізницю вперше переміг у суді пасажир

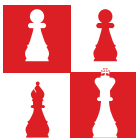
Організація: Адвокатська компанія «Правочин»

Адвокат у справі: Олександр Пащенко, Сергій Римар, Інна Кращук

Рішення ухвалено: 17 вересня 2013 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: майнові та соціальні права

Підставою для подання позову у цій справі стали неякісні послуги, які надавалися ТОВ «Українська швидкісна компанія», що фактично є структурним підрозділом Укрзалізниці.

Ця історія розпочалася 13 жовтня 2012 року. Швидкісний електропоїзд «Інтерсіті+», який слідував маршрутом Харків-Київ, приблизно через 30 хвилин після початку руху зупинився. Пасажирів пересадили до іншого електропоїзда вітчизняного виробництва нижчого класу, який їх і довів до Києва. Люди запізнилися майже на чотири години.

Співробітники поїзду (начальник поїзду, стюарди), а також співробітники київського вокзалу відмовилися не тільки повернути пасажиром різницю вартості квитків, але й навіть банально засвідчити, що поїзд запізнився. Один із пасажирів вирішив відновити справедливість у судовому порядку.

Солом'янський районний суд м. Києва відмовив у позові, мотивуючи своє рішення тим, що квитки на поїзд, які були надані пасажиром, не доводять його присутності в поїзді. На думку суду, єдиними належними та допустимими доказами порушень перевізником умов договору перевезення є відмітка про запізнення поїзду, проставлена на квитку пасажира та (або) акт, виданий начальником поїзда.

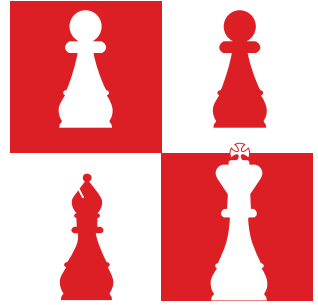
Важливо додати, що на момент виникнення спору, а також під час його вирішення в судовому порядку законодавчо не було встановлено порядку відшкодування Укрзалізницею витрат пасажирів за запізнення поїздів. Позитивне рішення суду було вкрай не вигідне Укрзалізниці, оскільки поламки поїздів «Хюндай» в 2012 році були масовими, а отже, задоволення позову навіть одного пасажира могло спричинити хвилю позовів інших незадоволених пасажирів.

Частково відновити справедливість вдалося в суді апеляційної інстанції, яка скасувала рішення місцевого суду. Було прийнято нове рішення про часткове задоволення позову, і на користь позивача було стягнуто різницю у вартості квитків на електропоїзд «Інтерсіті +» та електропоїзд, яким було доставлено пасажирів цього рейсу до Києва.

Суд визнав пред'явлені позивачем квитки на поїзд як належний та допустимий доказ того, що він був пасажиром поїзду. Доводи представників Укрзалізниці про те, що позивач не надав засвідченого акта, суд відкинув, оскільки такий акт не отримано позивачем не з його вини, а з вини працівників потягу.

Правда, визнавши провину підприємства-монополіста, суд не знайшов причин призначити пасажиру відшкодування за моральну шкоду, якої було завдано від майже чотиригодинної затримки поїзда.

Разом з тим навіть така неповна перемога є свідченням того, що перемогти в суді державного монополіста, який до цього часу вважав себе невразливим до таких позовів, – реально. І що пасажирам варто звертатися до суду: чим більше буде таких небайдужих громадян, тим швидше Укрзалізниця навчиться якісно виконувати свою роботу та відповідати за допущені недоліки.

ЕКОЛОГІЯ ТА ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ

Екологи проти Мінприроди: більше тисячі висновків екологічних експертиз стали публічними

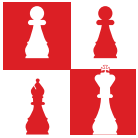
Організація: Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина»

Адвокат у справі: Єлизавета Алексєєва

Рішення ухвалено: 3 вересня 2014 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на доступ до інформації, право на участь у прийнятті рішень

Висновок державної екологічної експертизи є (принаймні був до реформи 2012 року) одним із основних джерел екологічної інформації щодо об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку в Україні. Громадськість направляла до влади величезну кількість інформаційних запитів.

Втім, розпорядники інформації всупереч вимогам законодавства не лише не публікували висновки, але й часто незаконно відмовляли в наданні цих документів, вносили їх до відомчих переліків документів із грифом «для службового користування», затягували строки відповіді, надавали неповну інформацію.

Втомившись подавати позови до суду у кожному випадку порушення права на інформацію, організація «Екологія-Право-Людина» провела стратегічний судовий процес. Сфокусувалися на тому, аби виправити це систематичне порушення законодавства центральним органом державної влади – Міністерством екології та природних ресурсів. Саме цей орган формує і реалізує державну політику у сфері охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів.

Відповідно до Конституції України, кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Згідно із Законом України «Про екологічну експертизу», еколога - експертні органи чи формування, після завершення екологічної експертизи, повідомляють про її висновки. Мінприроди України зобов'язане постійно оприлюднювати висновки державної екологічної експертизи на веб-сторінці.

Восени 2011 року організація «Екологія-Право-Людина» звернулася до суду з адміністративним позовом до Мінприроди. Вимагали оприлюднити висновки державної екологічної експертизи за період з 01.01.2009 р.

по 12.06.2011 р. на веб-порталі Мінприроди. Рішенням суду Мінприроди було зобов'язане оприлюднити 1293 висновки екологічних експертиз, а також подати суду звіт про виконання цього рішення.

Апеляційний суд (22 листопада 2012 р.) та Вищий адміністративний суд України (03 вересня 2014 р.) погодилися з висновками суду першої інстанції щодо обґрунтованості вимог позивача та підтримали його рішення.

У жовтні-листопаді 2014 року Мінприроди України виконало рішення суду у повному обсязі.

В результаті цієї справи вдалося досягнути також і зміни адміністративної практики Мінприроди. Міністерство не тільки опублікувало на сайті більше тисячі висновків за 2009-2011 роки, а й переглянуло свою позицію із цього питання, провело повну інвентаризацію проведених експертиз і самостійно оприлюднило висновки державної екологічної експертизи в мережі інтернет за наступні періоди, що не покривалися судовим рішенням (2012- 2014 рр.).

Тепер кожен може вільно ознайомитися із будь-яким висновком державної екологічної експертизи на сайті Мінприроди із 2009 року, а це - сотні зекономлених годин на підготовку інформаційних запитів, місяці очікування на відповідь і роки судових процесів по оскарженню незаконної відмови у наданні інформації.

Екологи проти Міносвіти: як врятували заповідник «Розточчя»

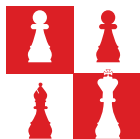
Організація: Громадська еколого-правова організація «ЕкоПраво-Київ»

Адвокат у справі: Галина Левіна

Рішення ухвалено: 9 жовтня 2012 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на законність та правопорядок, право на участь у прийнятті рішень

На головному європейському вододілі, у межах території України і Польщі, розташований унікальний у фізико-географічному відношенні район - Розточчя. Його назва пов'язана з тим, що тут беруть початок багато річок і потічків, які стікають у Дністер і далі - в Чорне море або у Сян, Буг і Балтійське море.

Природний заповідник «Розточчя» знаходиться у Львівській області і був створений ще в 1984 році. Відповідно до Загальнодержавної програми формування національної екомережі на 2000 – 2015 роки та низки міжнародних угод вирішувалось питання про включення цього заповідника в міжнародний біосферний резерват «Розточчя» разом з об'єктами природно-заповідного фонду Польщі. Передбачалося, що цей біосферний резерват знаходитиметься під охороною ЮНЕСКО та входить до Всеєвропейської екомережі.

Однак чиновники вирішили ліквідувати заповідник. 1 листопада 2010 року Міністерство освіти і науки України, якому підпорядковувався заповідник, прийняло наказ «Про реорганізацію Природного заповідника «Розточчя» при Національному лісотехнічному університеті України».

За цим наказом заповідник втрачав статус юридичної особи (окремої організації, що має власне майно, працівників, бюджетне фінансування тощо) і ставав просто структурним підрозділом університету. Згідно з позицією міністерства, це було зроблено для припинення порушень бюджетного законодавства, оскільки існували проблеми з фінансуванням заповідника.

Після цього у 2010 році працівники Природного заповідника «Розточчя» звернулися до екологів. Просили надати юридичну допомогу та зберегти унікальний заповідник від ліквідації, а їх – від втрати роботи, яку знайти в місцевості дуже складно.

Тоді «Київський еколого-культурний центр» та «ЕкоПраво-Київ» звернулися до Окружного адміністративного суду міста Києва з адміністративним позовом. Судовий процес щодо скасування ліквідації заповідника тривав два роки.

Суд першої інстанції з'ясував, чи можуть саме громадські організації міста Києва звертатись із таким позовом до суду (в той час як це передусім повинен робити сам заповідник та/або його працівники) та чи порушені при цьому права чи інтереси цих громадських організацій, які захищають території, що охороняються. Особливу увагу судді приділили вивченню питання міжнародної співпраці щодо майбутнього створення міжнародного біосферного резервату «Розточчя», що знаходитиметься під охороною ЮНЕСКО та входить до Всеєвропейської екомережі.

13 січня 2011 року суд Окружний адміністративний суд м. Києва прийняв постанову, якою позов громадських організацій задовольнив повністю та скасував наказ МОН. Рішення підтвердили і дві наступні інстанції.

Це рішення є важливим, бо воно підтверджує право громадських ор-

ганізацій звертатися до суду з позовами щодо охорони об'єктів природно-заповідного фонду. Воно підтверджує, що громадські організації мають у цих справах екологічний інтерес. Суди наголосили, що міжнародні договори, в яких бере участь Україна, зокрема створення міжнародного біосферного резервату, визнано такими, що мають враховуватися владою при прийнятті своїх рішень.

Справа про введення дисципліни «Екологічна етика» в навчальних закладах

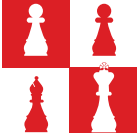
Організація: Громадська еколого-правова організація «ЕкоПраво-Київ»

Адвокат у справі: Галина Левіна

Рішення ухвалено: 22 жовтня 2013 року

Справу вирішено: на національному рівні

Порушені права: право на законність та правопорядок, право на освіту

21 лютого 2006 року був прийнятий закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження», який набув чинності через кілька місяців. Він захищає від страждань і загибелі тварин унаслідок жорстокого поводження. Згідно з цим законом, для виховання гуманного ставлення до тварин потрібно впровадити курси з екологічної етики та гуманного ставлення до тварин у всіх навчальних закладах - дитсадках, у системі середньої, професійно-технічної і вищої освіти.

Однак такі курси взагалі не викладалися в Україні. Офіційне підтвердження цього було отримане із листа Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України.

Щоб змінити ситуацію, у березні 2008 року екологи звернулись до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Міністерства освіти і науки України.

У суді МОН доводило, що курси з екологічної етики та гуманного ставлення до тварин включено до навчальних планів інших навчальних дисциплін та предметів, які викладаються у дошкільних навчальних закладах, у системі середньої, професійно-технічної і вищої освіти. На думку міністерства, цього було достатньо для виконання вимог закону.

16 липня 2009 року Окружний адміністративний суд міста Києва задовольнив позовні вимоги екологів повністю. Дві наступні інстанції підтвердили це рішення.

Паралельно з судовим процесом тривали листування та переговори позивачів з працівниками Міністерства освіти і науки України. В результаті вже у червні 2010 року за ініціативою позивачів та згодою міністерства відбулося фактичне виконання рішення суду: МОН рекомендувало включити дисципліну «Екологічна етика» у вищу і середню освіту, зокрема - до переліку вибіркових дисциплін навчальних планів вищих навчальних закладів.

У частині українських вузів були затверджені програми нормативної навчальної дисципліни «Екологічна етика», інструктивно-методичні матеріали до проведення практичних занять з цього курсу.

Спільно з німецьким відділенням міжнародної організації за права тварин PETA (People for Ethical Treatment of Animals / «Люди за етичне відношення до тварин») видано навчальний посібник для шкіл «Екологічна етика та гуманне ставлення до тварин і рослин» (автори: В.Є.Борейко, Н.А.Пустовіт, Київський еколого-культурний центр), а також брошуру для учнів початкових класів.

Ця справа важлива, бо діти і студенти стануть гуманніше ставитися до тварин завдяки введеному курсу екологічної етики у навчальних закладах. Судове рішення визнало необхідність реалізації закону України органом влади, до повноважень якого відноситься вирішення цього питання.

Інформаційно-правовий партнер конкурсу ЛІГА:ЗАКОН

Компанія «ЛІГА:ЗАКОН» 23 роки є лідером у розробці професійного інформаційно-правового забезпечення в Україні, брендом, який уособлює в бізнес-колах високу якість правової інформації.

Компанія виробляє та супроводжує інформаційно-правові продукти: систему ЛІГА:ЗАКОН, систему аналізу судових рішень VERDICTUM, видання «БУХГАЛТЕР&ЗАКОН» і «ЮРИСТ&ЗАКОН», БУМ: Бухгалтерський розумний Модуль, які поєднує Єдина інформаційна платформа ЛІГА:ЗАКОН для всіх. Продукти ЛІГА:ЗАКОН установлено в усіх судах, податкових і митних службах України. Кількість користувачів сягає більше 160 тис.

Система управління якістю продуктів і сервісів компанії «ЛІГА:ЗАКОН» відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2009.

Ексклюзивний інтернет-партнер ЮРЛИГА

Сайт ЮРЛИГА розрахований на професійну аудиторію українських юристів різних спеціалізацій. На ньому щодня публікуються найсвіжіші новини ринку юридичних послуг України, коментарі провідних вітчизняних експертів у галузі права, аналітичні статті, що стосуються різних сфер юридичної практики, інтерв'ю з відомими юристами, інша професійна й доступна для широких мас інформація. Цей проект вирізняється оперативністю подання найновішого матеріалу, незалежним підходом у висвітленні подій ринку, ексклюзивними рубриками, широким використанням фото- та відеоконтенту, а також доступністю для всіх зацікавлених громадян.

2.03.2007

Я, головний державний виконавець Кузьменко, документ щодо примусового виконання:

назва документа: виконавчий лист № 2а-1405/06
документ видав: Шевченківський районний суд м. Києва
про: зобов'язання Київську міську адміністрацію дотримання балансоутримувачів статті 29 Закону України "Про укладення зі споживачами-меншовласниками договорів про надання затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 №560 від 12.07.2004 Київська міська державна адміністрація м. Київ, вул. Хрещатик, 36

оржаник: уряд
адреса: м. Київ, вул. Хрещатик, 36
статування(і): уряд
об'єкт(и) вступили у запису (набрав чинності): уряд
документ про примусове виконання повний: уряд
еруючись статтями 3, 18, 24 Закону України "Про

Т ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

ВІДПІСЬ
ИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ
обчислює, 12 тел. факс: (38-044) 234-99-33, (38-044) 234-33-15

Київська міська державна адміністрація
1044, м. Київ, вул. Хрещатик, 36
улі В.І.
058, м. Київ, вул. В.Гетьмана, 46-А, кв. 261

Шевченківський районний суд м. Києва

Відкриття виконавчого провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкриття виконавчого провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

ПОСТАНОВА

1. Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Чалий С.

(підпис)

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Київська міська державна адміністрація
1044, м. Київ, вул. Хрещатик, 36
уля Віктор Іванович
акошу силу (набрав чинності): 22.01.2007
лове виконання повний: 22.03.2007
3, 18, 24 Закону України "Про виконавче провад

ПОСТАНОВЛЯЮ:

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

ВСТАНОВИВ:

Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва
Відкрити виконавче провадження за викопапашчій лист № 2а-1405/06
Шевченківський районний суд м. Києва

